

Orregårdens trädgård vid Brinkens museum

Malax museiförening r.f.

Verksamhetsberättelse för år 2015

Allmänt

Inom föreningen verkar 4 huvudsakliga verksamhetsområden: Brinkens museum, Kvarkens båtmuseum, arkeologiska sektorn och lokalhistoriska sektorn. I anknytning till dessa eller som fristående verkar olika arbetsgrupper. Som **bilagor** finns skilda verksamhetsberättelser för Kvarkens båtmuseum samt för den arkeologiska och lokalhistoriska verksamheten.

Medlemmar

Föreningens medlemsantal var vid årets slut 252 personer. Stödjande medlemmarnas antal var 4. Medlemsavgiften var 8 euro och för de stödjande medlemmarna 20 euro.

Styrelsen

Till föreningens styrelse hörde ordförande Gustav Smulter, vice ordförande Nina Falk, sekreterare Gunnel Smulter, kassör Britt-Helen Flemming, Vidar Björknäs, Siri Hagback, Göran Strömfors (av styrelsen utsedd sekreterare för Kvarkens båtmuseum), Nils Sund och Inga Österblad samt Gunvor Brokvist och Kerstin Hägen som adjungerade medlemmar.

Styrelsen höll 10 möten under året och behandlade 116 paragrafer. Stadgeenligt hölls två föreningsmöten, vårmötet den 25 mars 2015 och höstmötet den 1 november 2015.

Arbetsgrupper och ansvarspersoner

Brinkens museum:

	Styrelsen
- Talkogruppen:	Manliga: Nils Sund
Kvinnliga: Gunvor Brokvist
- Buffégruppen:	Britt-Helen Flemming
- Textilgruppen:	Gunvor Brokvist, Mari-Ann Forth, <u>Siri Hagback</u> , Majvor Sundbäck, Gunnel Svenns, Kerstin Hägen
- Trädgårdsgruppen:	<u>Inga Österblad</u> , Inga-Britt Forsberg
- Utställningsgruppen:	Bror Antus, Siri Hagback, Göran Strömfors, <u>Inga Österblad</u> , Nina Falk, Kerstin Hägen
- Arkivgruppen:	Nina Falk, Kerstin Hägen, <u>Siri Hagback</u> , <u>Inga Österblad</u> (ansvariga för arkiveringen), <u>Vidar Björknäs</u> (ansvarig för tekniken)

Kvarkens båtmuseum:

	Styrelsen/sekr. Göran Strömfors
- Talkogruppen:	Manliga: Vidar Björknäs.
Kvinnliga: Gunnel Smulter
- Buffégruppen:	Ulla Herrgård

Arkeologiska sektorn:

Lokalhistoriska sektorn:

	<u>Siri Hagback</u> , Nina Falk, Elof Holmlund, Nils Sund
	Leif Finnäs, <u>Gunnel Smulter</u> , Göran Strömfors

- **Aanackogruppen:** Göran Strömfors, Nina Falk, Britt-Helen Flemming, Kerstin Hägen
- **Fotogruppen:** Göran Strömfors, Nina Falk, Maggan Lindholm
- **Musikforskningsgruppen:** Leif Finnäs, Kenneth Granback, Runo Östvall
- **Möbelsnickerigruppen:** Leif Finnäs, John Forsberg, Siri Hagback, Jalle Silfver, Gustav Smulter, Göran Strömfors, Nils Sund, Inga Österblad, Gunnel Smulter
- **Vällingklockan:** Leif Finnäs, Gunnel Smulter, Göran Strömfors
- **Släktforskningsgruppen:** Siri Hagback, Inga Österblad
- **Försäljn.- o. distr.gruppen** Gunnel Smulter, Britt-Helen Flemming

Personal

Under sommaren arbetade följande avlönade personer vid föreningens olika verksamhetsställen:

- **Margaretha Lindholm**, trädgårdsarbete
- **Harto Hattula**, underhålls- och reparationsarbete
- **Cecilia Granlund**, guide vid Brinken
- **Marcus Mäkinen**, guide vid båtmuseet

Lönerna har delvis finansierats med understöd från Arbetskraftsmyndigheterna.

Margaretha Lindholm och Brinkens museiträdgård

Dessutom har följande personer arbetat vid museerna under kortare tid:

- **Andreas Westerholm** har med utbildningsavtal för enskild studerande vid Yrkesakademien i Österbotten jobbat vid Brinkens museum i trädgården under tiden 4.5–31.8.2015. Margaretha Lindholm var handledare.
- **Emilia Hattula** var anställd för fotografering och registrering av föremål vid Brinkens museum under 3 veckor. Stöd erhöles från Nurmijärvi kommun.
- **Marcus Hattula** gjorde sin PRAO-vecka vid Brinkens museum (9–13.11.2015).

Penningbidrag

Svensk-Österbottniska Samfundet

- Bok om Leander Bonn 1000

Museiverket

- Berts och Nykvists båthus 5000

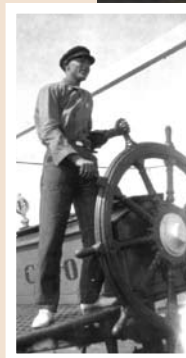
Kulturfonden

- båtmuseet 4000
- Brinken 4000

Aktiastiftelsen i Malax

- tryckning av bok om blås- och stråkmusik 1000
- Kvarkens båtmuseum 5000
för parkering och skyddsåtgärder
- Brinkens museum 5000
anskaffning av inventarier till nybygget

- **Malax kommun** 2700

Publikationer

Föreningens medlemsblad *Vällingklockan* utkom två gånger under året. Arbetsgruppen för Boken om Ytäbyijj började träffas regelbundet.

Aanacko

Aanacko 2016 utkom lagom till julhandeln. Materialet har sammanställts av Kerstin Hägen, Nina Falk, Britt-Helen Flemming och Göran Strömfors

Brinkens museum

Brinkens museum

Museet höll öppet under tiden 23.6–8.8.2015 kl. 13–18 alla dagar förutom söndagar och måndagar. Cecilia Granlund har varit guide. Talkojobbarna har arbetat flitigt varje måndagkväll fr.o.m. maj till september. Mellan 15 och 20 personer har mött upp varje talkokväll och utfört olika göromål för att hålla byggnaderna och området i toppskick. Bland annat har flera hus målats och Ethels hus färdigställdes under sommaren. Den 17 september hölls gemensam avslutning för alla talkojobbare vid båtmuseet. Allsångspatrullen stod för underhållningen. Denna sommar ordnades loppisvecka den 10–14 augusti mellan klockan 16.00 och 20.00. Föreningen deltog även i Malax första Loppis-race söndagen den 7 juni kl. 10.00–17.00. Malax Mittemellan Martahaförening stod som arrangör för evenemanget i samarbete med Åminne Folkpark, Malax Uf och Övermalax Uf.

Arkivet

I museets arkiv är det verksamhet året runt.

- Under flera år har en grupp arbetat med boken "Ytäbyji i Malax runt 1950" och i den boken ingår många fotografier och texter, som finns sparade i arkivet. Till varje års utgåva av Aa-nacko, Vällingklockan, andra trycksaker och för utomstående forskning används foto- och dokumentsamlingen.

- Textilsamlingen är en tillgång när det ska göras utställningar. I museets festsal fanns under sommaren en färggrann utställning med gamla pannlappar och stickade textilier samt årets må-nadstexter med bilder laminerade och uppsatta på väggarna.

- Till blommornas dag ställdes färggranna kjolar och bonader ut i Ethels hus, museets nybygge.

- Guiden Cecilia Granlund katalogiserade och fotograferade hundratals textilier, Emilia och Marcus Hattula var anställda några veckor och katalogiserade och fotograferade också textilier för digitaliseringen.

- Textilier har flyttats om mellan arkivet och Tufvasgårdens vind, vädrats och flyttats över i större lådor.

- Bibliotekets böcker i arkivet har sorterats av Inga Österblad och de äldsta och värdefullaste blev kvar i arkivet, de övriga böckerna flyttades till biblioteket i Etels hus. Böckerna som finns i hyllorna där får läsas av museets talkoarbetare.

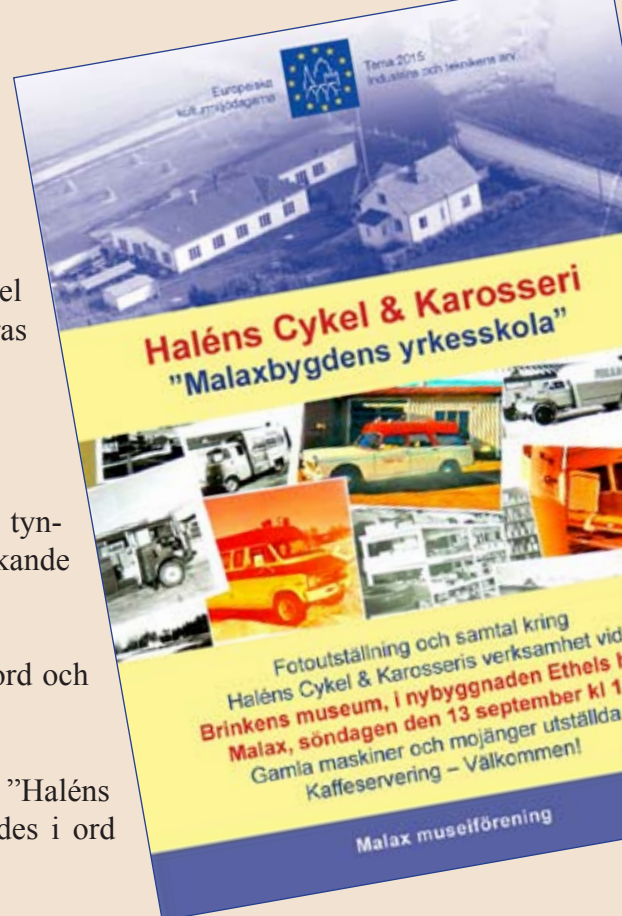
- Inga Österblad har fortsatt arbetet med att dokumentera innehållet i arkivmapparna genom att skriva innehållsförteckningar.

- I arkivet förvaras museets bokproduktion, som finns till försäljning i ortens banker och affärer och även säljs vid våra festligheter och julbasarer. Släktforskningen om Daniel Kiöpings ättlingar utgavs i fem band, BC-boken har varit utsåld länge och av de andra böckerna finns inte så många kvar.

Årets evenemang

- * Järnåldersleden 25.5.
 - Nina Falk guidade 14 personer i regnigt väder.
- * Båtens dag 13.6
 - Ca 120 personer deltog i dagen. Fullsatt i salen när Bertel Nygård och Mikael Herrgård i ord och bild berättade om deras bok "Österbottniska lustresor".
- * Öppna trädgårdarnas dag 28.6
 - Ca 80 personer besökte evenemanget.
- * Hembygdsdagen 12.7
 - Festsalen fylld till sista plats när Malaxamabassadören, tyn-gdlyftaren Fredrik Smulter höll festtalet och övriga medverkande uppträdde med omväxlande program.
- * Blommornas dag 9.8
 - Margaretha Lindholm hade en intressant föreläsning i ord och bild om giftiga växter. En aning mindre folk än tidigare år.
- * Europas kulturmiljödag 13.9
 - Tema: Industrins och teknikens arv. Fotoutställningen "Haléns cykel & karosseri – Malaxbygdens yrkesskola" presenterades i ord och bild. Samtidigt invigdes Ethels hus.

Plock ur verksamheten:

- fredag 24 april kl. 9.30, barn och personal från förskolan vid Knattebo till Brinken.
- fredag 8 maj, Gamla Vasa Röda-kors-pensionärer till båtmuseet, ca 30 pers.
- torsdag 14 maj kl. 13.00, Allsångspatrullen övning vid båtmuseet.
- onsdag 20 maj, Övermalax marthorna städade Tufvasgården.
- onsdag 20 maj kl. 18.00, Köpings Hem och Skola, program för föräldrar och barn vid Brinkens museum.
- tisdag 26 maj kl. 18.00, Blålockan vårfest vid Brinkens museum, 24 barn + vuxna.
- onsdag 27 maj kl 9.00, Varsankello, Knattebo daghem till Brinkens museum, ca 17 barn + 4 personal.
- fredag 29 maj kl 13.30, WT Företagstjänster Ab Oy rekreattionsdag vid båtmuseet, ca 26 personer.
- onsdag 3 juni kl 18, Övermalax lekstuga besökte Brinken, 12 barn + 3 personal + föräldrar, ca 35 personer.
- torsdag 4 juni kl 11–15, Tyky-dag i Åminne för Vaasan siivouspalvelut, 26 personer besökte båtmuseet.
- torsdag 4 juni kl. 18.00, Vasa södra rotaryklubb/Sigvard Porko besökte båtmuseet. Ca 20 personer, guidning, kaffe + dopp.
- måndag 8 juni kl 13–16, Aktion Österbottens styrelse höll styrelsemöte vid båtmuseet. Guidning samt kaffe med dopp. Ca 12 personer.
- onsdag 17 juni, Tykydag vid båtmuseet med kurs i korvstoppning med Anita Storm. Ca 15 personer.
- söndag 26 juli, Söderfjärdsbornas sommarfest vid båtmuseet, 38 personer. Guidning.
- onsdag 29 juli, Vasa veteranbilsällskap till Brinken, 67 personer. Kaffe med dopp.
- lördag 1 augusti kl 14.15–16.15, två grupper (ester, rikssvenskar, islänningar m.fl.) till båtmuseet och Brinken, 51 personer, kaffe med bulle vid båtmuseet.
- torsdag 13 augusti kl. 18.00, SLC:s styrelse till båtmuseet, 7 personer.
- lördag 15 augusti kl 11.00, Larsmo hembygdsförening till Brinken och båtmuseet, 23 personer.
- söndag 16 augusti kl 16.00, Åminne-Tuv Allaktivitetsförening arrangerade allsångskväll vid båtmuseet. Reijo Hedman öppnade och stängde.
- lördag 22 augusti, Järnåldersleden röjdes från sly och träd av Nina och Börje Falk.

- måndag 31 augusti kl 10.00, församlingens dagklubbssbarn till Brinken, 15 barn + 2 ledare samt föräldrar.
- måndag 31 augusti kl 13.15, Yttermalax hemservice (5 personer) gick Järnåldersleden med Nina Falk som guide
- tidsresa för åk 8 i Petalax högstadie 3–4.9.2015 på Arstu/projekt med Petalax hembygdsförening, Bergö hembygdsförening och Korsnäs hembygdsförening
- torsdag 10 september kl 9.00 Korsholms krigsveteraner, 35 personer, till båtmuseet. Guidning i ”fri form” + kaffe med bulle.
- tisdag 15 september kl 16.15–17.00, Leif Jakobsson (dir. för Kulturfonden) och Håkan Omars (regionombudsman) till båtmuseet
- tisdag 22 september kl 10.00, Petalax karacafé till båtmuseet, 18 personer, guidning, kaffe
- onsdag 23 september kl 18.00, klasslärare i Malax, 24 personer, till båtmuseet. Deras styrelse höll möte kl 17.00.
- onsdag 30 september hade Nina, Kerstin, Siri och Nils möte med Lilian Pettersson-Smeds från BARK. De diskuterade upplägget kring nästa års tidsresa på Brinken. De beslöt sig för 1920-talet med diverse ”arbetsstationer” för barnen.
- torsdag 10 november, Gunnar och Anne-Maj Bäckman fotograferade Hilda Orres torgdräkt vid Brinken.
- tisdag 17 november kl 14–16 – Aktion Österbotten/Innovationsgruppen, 10–12 personer, kaffe + smörgås, guidning
- lördag 28 november, julmarknad i Solhem, Nina och Kerstin sålde böcker och julkort.
- onsdag 9 och torsdag 10 december – dagisbarn från Knattebo till Brinken, Nils och Gunvor
- lördag 12 december – julmarknad i Bygdegården, Nina och Kerstin.
- I samarbete med Malax-Korsnäs MI hölls två föreläsningar vid båtmuseet under hösten:
 - 26.3. Christer Norrvik: Den österbottniska storsjöfarten under 1800-talet – speciellt i Kristinestad
 - 16.4. Mikael Herrgård: Kvarkens förhistoriska arv
- Jenna Smulter har gjort broschyrer till de olika evenemangen och programblad till hembygdsdagen. Göran Strömfors har skannat bilder som Malaxbor inlämnat. Karin Malmsten-Rivieccio har skött om hemsidan. Bror Antus, Håkan Genberg, Siri Hagback och Göran Strömfors har med bilder och texter uppdaterat hemsidan med månadsbilder.

Malax den 15 mars 2016

Gunnel Smulter
sekreterare

Tufvågsgården vid Brinkens museum.
Foton, layout, Göran Strömfors

Båtmuseet från stranden.

Malax museiförening rf

Kvarkens båtmuseums verksamhet 2015

Kvarkens båtmuseum är ett regionalt museum, som tillvaratar båtar och andra föremål från Österbotten med anknytning till fiske, säljakt, flottning och skärgårdsliv. Båtmuseet är idag Finlands största för bruksbåtar.

Organisation

Kvarkens båtmuseum hör till Malax museiförening rf, vars styrelse leder museets verksamhet. Museet drivs ideellt utan fast anställd personal.

Öppethållning, sommaranställda

Museet hölls öppet efter midsommar varje dag utom måndagar under tiden 23 juni–9 augusti kl 13–18. Anställd guide var Marcus Mäkinen, som också digitalt registrerade och fotograferade museiföremål. Harto Hattula var anställd att klippa gräs under sommaren. Flera styrelsemedlemmar och Bror Antus har guidat grupper.

Besökare, grupper

Enligt namn i gästboken har 1599 personer besökt museet i år. Det är nytt rekord eller hela 501 fler besökare än föregående år. Antalet besök är i praktiken fler då alla inte skriver sina namn i gästboken. Då besöksstatistiken årligen görs enligt antal namn i gästboken, ger siffrorna en rätt jämförbar statistik genom åren. Trenden verkar vara klar: båtmuseet börjar locka allt fler besökare. De flesta besökare är från Österbotten, men många är också från finska inlandet eller utlandet. I juli månad gjordes 353 besök i museet, ett månadsrekord.

Hela 47 grupper besökte museet under året (23 guidade grupper, 22 möten och 2 föreläsningar), de flesta från Vasatrakten. Grupperna har studerat museet eller hållit möten i samlingssalen. Ett internationellt besök med gäster bl.a. från det estlandssvenska Aibolands museum i Hapsal var speciellt uppskattat då nya museikonakter samtidigt knöts.

Två uppskattade föreläsningar i samarbete med Malax-Korsnäs MI hölls under vintern i samlingssalen: *Den österbottniska storsjöfarten under 1800-talet – speciellt i Kristinestad* av Christer Norrvik den 26 mars och *Kvarkens förhistoriska arv* av Mikael Herrgård den 16 april.

Båtens dag

Lördagen den 13 juni kl 13–16 hölls Båtens dag för tionde året i sedvanlig stil. Festen, som leddes av ordförande Gustav Smulter samlade ca 150 besökare. Den hölls i norra utställningshallen. Ett intressant föredrag hölls av Bertel Nygård och Mikael Herrgård, som i ord och bild berättade om *Österbottniska lustresor*, utgående från deras bestsellerbok med samma namn.

Gäster från bl.a. Aibolands Museum, Hapsal, runt kaffeborden

Årets sommarutställningar var också klara inför dagen (se nedan). Olika båtar och pikkakärlar visades på gräsplanen, träsniderier såldes av Lars-Göran Söderholm, böcker m.m. såldes av museiföreningen, kaffe serverades och folk umgicks och trivdes..

Utställningar

Förutom de permanenta utställningarna om båtbyggeri, säljakt, strömmingsfiske och flottning visades följande sommarutställningar:

Till sjöss! Leander Bonn – Sjöman, bonde, smed. Utställningen presenterar Leander Bonn (1909–1981) och hans liv på sjön från 16 års ålder då han mönstrade på ett segelfartyg. Fram till mitten av 1950-talet arbetade han på olika lastfartyg. Genom utdrag från hans sjömansbrev, bilder och handlingar presenteras det hårda sjömanslivet under flera decennier. Efter livet på sjön blev han lärare i metallslöjd och formade bl.a. vackra smidesarbeten till kyrkor och museer, men även konstfärdiga smidesfigurer av muttrar, skruvar och spikar. Utställningen gjordes av Martha Bonn (text) och Göran Strömfors (bilder, layout) i samarbete även med Alf och Hedda Bonn. För utställningen gjordes en affisch (50x70 cm; 200 exemplar) med Leanders smidesfigurer.

Festpubliken på Båtens dag hälsas välkommen av ordförande Gustav Smulter.

Utställningarna *Till sjöss!* och *Tillverkning av laggkärl* fyllde två väggar i båtmuseet. Ovan Martha och Hedda Bonn framför utställningen om deras far.

Tillverkning av laggkärl. Tunnor, tinor, kaggar, kuttingar, byttor, bunkar, såar, stävor och stop är några namn på laggade träkärl som förr var oundgängliga i hushållen – och alla gjordes för hand med enkla verktyg. Hur de gjordes och med vilka verktyg presenteras i utställningen, som gjorts av Håkan Genberg (text) och Göran (bilder, layout).

Fyrar och båkar i Svenska Österbotten. Utställningen med 33 tavlor av fotograf Hans Hästbacka visades i nya hallen. Utställningskatalog kunde köpas.

Yrkesfiske i Svenska Österbotten på 2000-talet. Utställningen med 42 tavlor av fotograf Hans Hästbacka visades i Långa lada. Utställningskatalog kunde köpas.

Fartygsmålningar av marinkonstnär Henrik Wiklund (f. 1926) visades på flera platser i båtmuseet, framförallt i Herrgårds lada. Flera tiotal målningar visades, flera i original, andra som fotografiska förminskningar (Göran).

Gamla fartygsritningar. Elva gamla fartygsritningar visades i nya hallen. De tillhör en donation om 321 ritningar som Wärsilä gett. De flesta är ritade vid Metvikens Mekaniska Verkstad i Vasa, många för över 100 år sedan.

Gamla tiders bränslebehållare visades på terrassen. Bror Antus sammanställde.

Roder och båtbyggare visades på en uteterrass. Båtbyggare i (primär-) Malax presenterades här av Bror Antus.

Månadsbilder (från hemsidan) för båtmuseet från det gångna året fanns även uppförstörade till påseende. Text och bilder av Bror och Göran .

Arbetet med utställda föremål och infoskyltar pågick hela sommarsäsongen.

Talkotträffar, utförda arbeten

Årets talkoverksamhet var även i år livlig. Registrerade talkopersonbesök vid båtmuseet är 425 (föregående år 468). I år hölls 19 gemensamma torsdagstalkon (18 ifjol) under tiden 7 maj–6 oktober. I dem deltog 268 personer (ifjol 228). Som mest deltog 21 personer vid vårstädningen, som minst 10, medeltalet är ca 15 deltagare per kväll. Även många enskilda talkobesök har gjorts. Nedan något om olika aktiviteter månadsvis från gästboken:

- **Januari:** lugn månad, temperaturkontroll i samlingssalen (Vidar Björknäs), fotografering för hemsidan (Göran).
- **Februari:** temperaturkontroll, foton för hemsida, 1 gruppbesök.
- **Mars:** Göran hämtar utställningarna "Fyrar" och "Yrkesfiske" från Närpes efter att de varit utställda i Närpes och Skellefteå". 3 gruppbesök.
- **April:** brandsläckarna kontrolleras (Vidar). Ulla Herrgård och Gunnel Smulter städar. Bränslebehållarutställningen uppsatt (Bror, Göran). Skjutdörr åtgärdas, utställningsskivor fastsätts på terrassen, mörkläggningsgardin testas och fastsätts (Vidar, Göran). – 4 gruppbesök.
- **Maj:** Gemensamma talkon inleds 7 maj: trevingskylt och KBM-segel uppsätts, vattentunnor fylls, vi plockar ut vad vi plockade in på hösten ... 12 maj: ny motorbädd planeras, båtflyttning, alla mörkläggningsgardinerna i norra utställningsrummet fastsätts. 200 affischer med Leander Bonns smidesarbeten hämtade från Vasa. Aktiastiftelsens i Malax donerade fartygstavla, målad av Henrik Wiklund, sätts upp i samlingssalen. 21 maj: båtar tas ut vid rysstallet som åtgärdas på entreprenad av Lindberg Construction. Utställningen *Till sjöss* uppsätts. Städning, räfsning överallt ... 28 maj: städningen fortsätter med full styrka (21 personer) ... Nya aluminiumgrinden, beställd av Hans Köping, mellan motorhallen och Leaderhusen börjar fastsättas. Böcker, utställningar ... – 9 gruppbesök i maj.

Aktiastiftelsens i Malax donerade fartygstavla,

- **Juni:** föremål runt *Till sjöss!* sätts fast (Alf Bonn, Göran), *Tillverkning av laggkärl*-utställningen ordnas (Göran). 4 juni: fortsatt städning ... , nya grinden nu på plats, laminerade *Wärtsilä-ritningar* sätts upp, likaså *Roder och båtbyggare*-utställningen och Bror Antus nya fiskedragstavla (lådan gjord av Alef Holmlund). 11 juni: Båtens dag förbereds. Wiklund-tavlor hängs. Ulla Herrgård bakar i köket. Bäcks och Koivulas donerade båt flyttas till museiområdet med Ralf Nordbergs båtkärra. 13 juni: Båtens dag arrangeras. 23 juni: Båtmuseet öppnas för säsongen. 25 juni: Ivar Laines donerade fartygsankare hämtas. Sikbåten flyttas till sandbädden. Stolar körs till Brinken. (27 juni: Årets postrodd Björkö–Holmön igen inställd, hård vind...) – 7 gruppbesök i juni.

- **Juli:** 2 juli: Båtflyttning. Gallerställningar för uteblommor görs (Kent Herrgård). Ramp för Tavaststjernas snurre börjar göras (ritning Vidar). Stödlister för tavelutställning görs i verkstan och broschyrhyllor i "farstun". – Ulf Pensars stora bokdonation (över 200 böcker) registreras (Marcus, Göran). – Stig Lönnvik gräver ny kanal till sjön. 16 juli: dräneringsrör mellan nya och gamla kanalen läggs ner med Lönnviks grävmaskin. Gamla kanalen fylls igen och kanalplanen jämnas. Nya rampen för snurrorna görs klar, snurre flyttas. Utställning av laggverktyg m.m. ordnas på 10 bord i norra hallen. – Biblioteket ordnas. – Martha Bonn och P-O Sandqvist (Gävle) donerar 74 böcker. – 23 juli: Motorställning byggs på nya rampen enligt Vidars ritningar. 2 nya korthyllor görs i verkstan (Alef). 30 juli: Motorställningen byggs färdig och snurrorna skruvas fast. Jungfrudansen börjar rensas (Birgit Risberg och Britta Hägen). Roder fastsätts på väggen i motorhallen. Näthuset städas. Ulla bakar. – 3 gruppbesök i juli.

- **Augusti:** Aibolands museums m.fl.'s besök 1 augusti. – Sommarens öppethållning upphör 9 augusti, men gruppbesöken fortsätter. Bror tjarar 2 båtar. Vidar målar lister för staket. 6 augusti: Staketet vid nya kanalen sätts upp, bräder målas till stakets förlängning. Roderuppsättning i motorhallen fortsätter (Bror och Alef). Grund för sandgång görs med Stig Lönnviks grävmaskin från parkeringen till samlingssalens dörr. 13 augusti: arbete med kanalstaketets förlängning in i kanalen. Sand läggs i gången från parkeringen (Lönnvik). Bror gjort hänganordning för nät. 20 augusti: staketet klart. Jungfrudansen färdigt rensad (Birgit, Britta m.fl.). Motorhallens södra gavel börjar rödmyllas med Falu rödfärg (Klas och Torolf Våglund). Metha Skogs kajak hängs på vägg i Långs lada. 27 augusti: Regn, men rödmyllningen fortsätter på gaveln. Ställning för oljefaten byggs enligt Vidars ritning. Donerade föremål av Metha Skog och Håkan Ekholm hämtade från Sundom idag (Lars Hallbäck, Göran). – 5 gruppbesök i augusti.

- **September:** hämtat Aibolands museums *Dagen på Runö*-utställning från Stundars (Göran). 3 september: Rödmyllningen av gaveln klar (Klas, Torolf). Kanalstaketet rödmyllas. Underlägg för tre båtar görs av telefonstolpar på grusplanen. Motorhallens södra insida börjar inklädas med bräder (Alef, Bror). 10 september: Inpaketering av båtar, KBM-flagga och trevingskylt m.m. nedtas inför vintern. – Hattula klipper gräset för sista gången (14.9) i år, Svenska kulturfondens besök (15.9), museiföreningens talkoavslutningsfest med musik av Allsångspatrullen, mat och dryck (17.9), böcker från Övermalax skola (20.9; Kerstin Hägen, Göran), filminspelning i båtmuseet i Yhyres-Aktion Österbottens regi (28.9). Fiskets dag för barn och ungdomar arrangerades av Malax fiskargille rf under Mathias Högbäckas ledning (29.9). – 8 gruppbesök i september.

- **Oktober:** 6 oktober: Årets sista gemensamma talkokväll. Utomhusföremål och utställningar tas inomhus. Två båtar med föremål lyfts in igen i det färdigrenoverade rysstallet. – Vidar avläser vattenmätaren 21 oktober (ställning: 25 m³). – 4 gruppbesök i oktober.
- **November:** 2 gruppguidningar.
- **December:** 1 gruppguidning.

Många enskilda talkoinsatser har noterats i gästboken. Bror Antus har också i år varit mycket aktiv med olika göromål kring båtmotorer, fiskeredskap, utställningar, olika registreringar och katalogisering. Mycket aktiv var också talkochefen Vidar Björknäs, som planerat arbeten, gjort ritningar, skött anskaffningar av byggmaterial och lånat sina arbetsmaskiner. Sekreteraren Göran Strömfors har skött korrespondens, registrerat donationer, katalogiserat och fotograferat både föremål och verksamheter. Andra aktiva i talkoverksamheten har varit Lena Antus, Ann-Mari Björknäs, Holger Granlund, Lars-Erik Hallbäck, Reijo Hedman, Alef Holmlund, Edvin,

Henrik, Kent, Svea och Ulla Herrgård, Britta och Kerstin Hägen, Inga-Lill Johansson, Vera Lindberg, Stig Lönnvik, Lucas och Ralf Nordberg, Anne-Marie Påfs, Gunvor Revahl, Birgit och Unto Risberg, Leif Skinnar, Gunvor Sandberg, Gunnel Smulter, Gustav Smulter, Gunnel M Svenns, Ralf och Christina Söderback, Ismo och Päivi Vierola, Ruth, Klas och Torolf Våglund. – En försäkring för talkojobbarna finns.

Ulla Herrgård har skött kaffeserveringen vid talkoträffar och tillsammans med Gunnel Smulter bakat kaffebröd i museets kök. Vid vissa gruppbesök har även Gunnel M Svenns, Gunvor Revahl och Gunnel Smulter medverkat vid serveringen. Dessa tillsammans med Ann-Mari och Vidar Björknäs har vanligtvis skött om städningen efter olika möten i samlingssalen. Båtmuseets bokförsäljning och kassa (försäljning, inträde) har skötts av Gunnel Smulter. I gästboken nämns även andra personer som gjort något för båtmuseet.

Donationer, föremål

Många personer donerade värdefulla föremål under året. Museets båtsamling har utökats med 2 farkoster: en motorbåt av Helge Eklund (Vasa) och en kajak av Metha Skog (Vasa). Samlingen omfattar nu 102 farkoster, utställda eller lagrade. Motorsamlingen har utökats med 4 aktersnurrar och omfattar nu 146 motorer. Aktiastiftelsens i Malax fartygstavla, inköpt av Henrik Wiklund, var en speciell donation som nu visas i permanent i samlingssalen.

Flera oljefat, en nätmonteringsmaskin, ett roder med pinne, träbyttor, dokument, sjökort, en fender, bensindunkar, en fiskhåv, en mast, en bom, en minkfälla, en fiskhåv, en båtrullbana, en motorsåg, en dragg, två båtankare och en isbill må vara exempel ur de tiotals donationer som erhållits under året och som visar bredden i vår samlingpolicy kring det maritima kulturarvet.

Båtmuseet har nu 3448 katalogiserade föremål, varav 3366 är registrerade även digitalt i Gunnar 1-programmet. 1654 föremål är även fotograferade. Årets registrering och fotografering har sommarguiden Marcus Mäkinen gjort. Ett mindre antal nydonerade föremål är ännu okatalogiserade. Vidar Björknäs sköter det digitala registret på museets dator och söker fram uppgifter om föremål vid behov. Uppgifter om föremålen finns även som pappersversion.

Penningbidrag

För båtmuseets verksamhet erhöles bidrag av Aktiastiftelsen i Malax 5000 € för skydd och parkering vid båtmuseet, Museiverket 5000 € för renovering av två båthus (rysstallet och Berts båthus) Österbottens svenska kulturfond 4000 € för verksamheten, Svensk-Österbottniska Samfundet 1000 € för bok om Leander Bonns sjömansliv och Malax kommun 2700 € (till hela museiföreningen). Några privatpersoner har också gett penningbidrag till museiföreningen.

Renovering av två båthus

Under året har våra två båthus i Åminne hamn, Nykvists båthus (rysstallet) och Berts båthus, renoverats med Museiverkets medel (5000 €). Rysstallet har både lyfts och riktats upp och fått en ny dörr (den gamla är nu museiföremål inne i båthuset). I båthuset har ryssarna hållit hästar under den ryska tiden, före 1917. Berts båthus har fått ett plåttak som täcker det gamla spåntaket (av bräder), vilket härstammar från Malax kyrkas tidigare tak. Vidar Björknäs har gjort ritningar, beräknat kostnader och begärt offerter som talkoinsats. Arbetet har gjorts på entreprenad av Lindberg Construction.

Berts och Nykvists båthus renoverade i år.

Bibliotek, bokloppis, klippbok, bilder

Båtmuseets bibliotek omfattar nu 671 registrerade böcker. Hela 271 nya böcker har tillförts biblioteket under året främst av Martha Bonn och P-O Sandqvist (Gävle) samt Ulf Pensar (Vasa). Över 200 böcker har registrerats av sommarguiden. Biblioteket finns i den varma samlingssalen och sköts av båtmuseets sekreterare.

Permanent bokloppis har hållits i båtmuseets reception där även museiföreningens böcker saluförts. Några utomstående böcker har även sålts i kommission, vilket sköts av Gunnel Smulter.

Klippboken har sköts av Inga Österblad. Bilder från verksamheten, utställningar m.m. har tagits, och skanningar av inlånade bilder har sköts av Göran.

Information, marknadsföring, kontakter, korrespondens

Information har getts genom broschyrer och hemsidan, vars webmaster är Karin Malmsten-Rivieccio. Båtmuseets A4-månadsbilder i ord och bild för hemsidan sammanställdes av Bror och Göran. Artiklar, notiser och filminslag om båtmuseet har ingått i Vasabladet, Kuriren, Hembygden och Malax TV.

Infobrev utbyttes med Holmöns båtmuseum och Östnylands allmogebåtsförening. Kontakter till Aibolands museum i Hapsal och Bosund båt-, fiske- och jaktmuseum i Larsmo har även hållits. Till sistnämnda museum gjorde talkogruppen en uppskattad studieresa den 26 september. Båtmuseet är också medlem i Fiskerimuseiföreningen i Finland med vilken ett utställningssamarbete planerats under året. Information spreds också genom *Vällinglockan*, som utkom i juni och december, då gynnare av museiföreningen och båtmuseet tackades.

Exkursionen till Larsmo. Här är båtmuseigänget samlat tillsammans med Larsmovärdarna. Fredrik Björkskog längst till höger.

Övrigt

I slutet av året hölls konstruktiva samtal med Åminne Hamn, en nygrundad förening som vill utveckla Åminne. I deras planer tryggs båtmuseets ställning och behov även framöver.

Den 6 november tilldelades Göran Strömfors Österbottens svenska kulturfonds Svenska dagen-pris 2015 för sina insatser inom Kvarkens båtmuseum. Priset är samtidigt en erkänsla till alla som aktivt arbetar ideellt för båtmuseet: ”En svala gör inte en sommar” – inte heller ett båtmuseum.

Kvarkens båtmuseum kan se tillbaka på ett mycket framgångsrikt år, främst tack vare den fina talkoverksamheten. Utan den skulle det vara svårt att upprätthålla båtmuseet på nuvarande nivå. Siktet är inställt på att ytterligare utveckla museet under kommande år.

Malax den 20 februari 2016

Göran Strömfors
sekreterare för Kvarkens båtmuseum
Malax museiförening rf

Arkeologisk verksamhet år 2015

Verksamhet vid Järnåldersleden 2015

Gästboken fördes ut till informationsstugan vid Nissashaga i Storsjön 25.4.2015, och redan då hade flertalet besökare hunnit gästa vandringsleden, men skrivit sina namn i det ”köpehäfte” som finns på bordet för att folk ska kunna anteckna vad de köpt av föreningen under sina besök, istället för i gästboken. Dessa besökare hade vandrat leden mellan februari och maj månad, vilket bara visar på att folk kan njuta av den vackra naturen i Nissashaga under alla årstider. Namnen som skrivits i ”köpehäftet” har senare överförts till gästboken, för att hålla gästboken så komplett som möjligt. Vidare kan konstateras att besökstiden på vandringsleden inte enbart begränsas till de varma månaderna, även om besöken då onekligen är flest. Enligt gästboken har vi haft besökare mellan 15.2 – 28.12.2015.

Fäbodstugan,
infostugan i
Nissashaga.

19.5.2015 städades informationsstugan och dess omgivning av Solveig Strömfors, Ulla Herrgård och Gunvor Brokvist. Samma dag sattes nya takåsplåtar på stugan av Gustav Smulter och Nils Sund.

26.5.2015 hölls den årliga guidade vandrigen längs leden, och den här gången var det 14 gäster plus guide som företog en vandring runt den längre sträckan av leden (1,8 km).

15.6.2015 har Harto Hattula trimmat vandringsstigen.

13.8 och 22.8 har stigarna och rösen röjts från skrymmande växtlighet. De flesta rösen var vid det här laget så övervuxna av sly att de knappt kunde ses. Växtligheten röjdes med röjsåg och motorsåg där det behövdes, men den speciella faunan som finns vid rösen beaktades och har även till största del bevarats. Rönjningsarbetet utfördes av Nina Falk, Andreas Sten samt Börje Falk.

31.8.2015 hölls en guidad vandring för de anställda inom äldreomsorgen i Yttermalax, Malax kommun. Fem personer gästade då vandringsleden.

2.9.2015 har Elof Holmlund gått vandringsleden med en grupp på nio personer.

13.10.2015 tömdes kassan av Elof Holmlund.

Allt som allt kan konstateras att Järnålderleden har haft en riktigt lyckad säsong med totalt 159 antecknade namn i gästboken. Gästerna har precis som tidigare år kommit från både när och fjärran, och de flerspråkiga informationsskyltarna som nu är under bearbetning kommer att förgylla upplevelsen för väldigt många besökare framöver.

Verksamhet vid Kalaschabrännan 2015

8.7.2015 fick skålgropsstenarna vid Kalaschabrännan nya infoskyltar och gångstigarna röjdes upp. Österbottniska fornforskningssällskapets och Malax museiförenings medlemmar Mikael Herrgård, Bertel Nygård, Nils Sund och Göran Strömfors satte upp skyltarna och röjde. Skylttexten är skriven av Siri Hagback, Kerstin Hägen översatte till finska och engelska och Göran Strömfors gjorde layouten. Vägskyltning till området planeras till kommande sommar.

Malax den 25 januari 2016
Nina Falk

Stora graven i Nissashaga. Foton: Göran Strömfors

Sammanfattning av Malax museiförening r.f.:s lokalhistoriska verksamhet år 2015

Museiföreningens lokalhistoriska verksamhet etablerades som en separat verksamhetssektor år 2001. Utsedda huvudansvariga för sektorn under 2015 var på Åland boende Leif Finnäs samt föreningens sekreterare Gunnel Smulter.

Lokalhistoriskt forskningsarbete

Året kännetecknades främst av att flera projekt drevs vidare med målmedveten verksamhet i form möten, fakta- och materialinsamling, redigeringsarbete o. likn. Detta gällde i synnerhet några projekt planerade att resultera i publikationer i närmare framtid, dvs lagarbetena med *"Ytterbyboken"* och det *musikhistoriska projektet om blås- och stråkmusik*, Matti Klockars framställning om *Gustaf Klockars liv i USA och Malax* samt Göran Strömfors förberedande av arbeten om *båtbyggaren Arvid West* och *sjömannen-smeden Leander Bonn* i samverkan med dessas efterlevande. Dessutom pågick fortsatt liknande verksamhet inom den stora projektgruppen rörande möbelsnickeri.*

Publikationsverksamhet

Inga egentliga bok- eller skriftutgåvor producerades under året, men denna unika frånvaro av publikationer kompenseras såsom framgått av ett påfallande aktivt arbete med förberedandet av dylika.

Föreningens numera åttasidiga medlemsblad *Vällingklockan* kom även 2015 att innehålla en hel del lokalhistoriskt stoff bl.a. genom det stående "För seklet sedan"- inslaget och Berit Björklunds bidrag rörande Kalascha. Alla de äldre dokument, dialektord och s.k. månadsbilder som under senaste åren framlagts på föreningens nätsidor av framför allt Bror Antus, Håkan Genberg, Siri Hagback, Kerstin Hägen och Göran Strömfors, bildar numera ett omfattande och allmänt tillgängligt material av lokalhistoriskt relaterade texter och bilder.

Sedan det mångåriga samarbetet med Lions-klubben i Malax brutits beträffande den årligen utgivna kalendern *Aanacko*, utarbetades almanackan även för år 2016 helt och hållet av en arbetsgrupp ur museiföreningen.

Övrig verksamhet

Information om museiföreningens publikationer spreds bl. a. via broschyrer, uppgifter på föreningens nätsidor och i *Vällingklockan*. Boklagret samt distributionen av böcker till kunder och försäljningsställen handhades huvudsakligen av Gunnel Smulter.

Jomala Prästgården by, den 24 mars 2016

Leif Finnäs

* Betr. personsammansättningen av projektgrupper, se museiföreningens allmänna verksamhetsberättelse.

Stora bron, "stobroo", i Köpingsgränden under reparation ca 1950. Malax museiförenings bildarkiv.